

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2006-98

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntahistorian laitos	
Tekijä-Författare-Author Simpura, Juho			
Työn nimi-Arbetets titel-Title YK - Kansojen palvelija vai vihollinen? : Kiinan YK-retoriikan muutokset 1965 – 1974			
Oppiaine-Läroämne-Subject Poliittinen historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2006-02-06	
		Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 89 s.	
Tiivistelmä-Referat-Abstract Kiinasta tuli yhtenä suurista liittoutuneista maista YK:n jäsen, itse asiassa yksi turvallisuusneuvoston pysyvistä jäsenistä, heti maailmanjärjestön perustamisen yhteydessä. Paikan sai Kiinan tasavalta, jonka kommunistit syrjäyttivät manner-Kiinassa 1949 perustaen Kiinan kansantasavallan. Tasavaltalaiset pakenivat Taiwanille, ja näin Kiinan paikka YK:ssa säilyi heillä aina vuoteen 1971 asti. Varsinkin alkuvuosina tämän paikan saaminen oli kommunistiselle kansantasavallalle tärkeää, mutta 1960-luvulla tämä linja vaikutti muuttuvan kommunistisen Kiinan kiinnostuessa sitoutumattomien maiden liikkeestä ja kolmannesta maailmasta. YK alkoi näyttäytyä Kiinan puheissa jopa vaarallisena. Kuitenkin Kiinan lähennyttyä USA:ta 1970-luvun alussa kansantasavalta sai Taiwanin hallussa olleen paikan ja osoittautui varsin maltilliseksi toimijaksi maailmanjärjestössä. Pragmaattisesta politiikasta huolimatta monien puheiden tyyli säilyi "maailmanvallankumouksellisena" YK:ssakin, vaikkei Kiina enää järjestöä itseään niin negatiivisessa valossa esittänytkään. Tässä tutkimuksessa tutkin Kiinan YK-retoriikkaa ennen ja jälkeen jäsenyyden saavuttamisen pyrkimyksenäni selvittää, minkälaisia muutoksia jäsenyyden saavuttaminen toi mukanaan. Lähestymiseni perustuu Kenneth Burken ajatuksiin retoriikasta. Hänen lähtökohtanaan on ajatus retoriikasta identifikaation välineenä, jolla jaetaan maailmaa meihin ja muihin. Koska tämä identifikaatio riippuu aina puhujan ja puhuteltavan suhteista, korostuu tässä lähestymisessä myös eri yleisöjen huomiointi. Kysymyksenä on, miten Kiina identifioi YK:n suhteessa itseensä eri yleisöille puhuessaan ja miten tämä identifikaatio mahdollisesti muuttui. Lähestyn kysymystä neljän tuolloin ajankohtaisen teeman, imperialismin, suvereeniuuden, aseistariisunnan ja kansainvälisen hallinnan avulla käyttäen kahdenlaisia lähteitä: tärkeimpiä kiinalaisia lehtiä, kansan päivälehteä ja Peking Review'tä sekä YK:n yleiskokouksen pöytäkirjoja. Tämä otos kertoo sekä kiinalaiselle että ulkomaalaiselle yleisölle esitetystä retoriikasta. Jos huomioidaan eri lähteiden erilaiset luonteen ja yleisösuhteet, ei Kiinan YK-retoriikassa voida nähdä äkillistä, YK-jäsenyyden aiheuttamaa muutosta. Suurin muutos tapahtui kiinalaiselle yleisölle suunnatussa retoriikassa. Tämä muutos oli asteittainen ja rakentui imperialismiin ja sen vastaisten voimien uudelleenmäärittämisen varaan. YK:ta, joka ennen on liitetty yhteen amerikkalaisen imperialismiin sen työkaluna, alettiin 1970-luvun alussa esittää yhä enemmän foorumina ja siten mahdollisena paikkana imperialismiin vastaiselle taistelulle - paikkana, jossa Kiinan tulee olla mukana. Kiina esitti itsensä imperialismiin vastaisessa taistelussa likipitään esitaistelijana, varsinkin sisäisesti. Tämän esityksen muutoksen mahdollistamiseksi Neuvostoliitto otettiin entistä tiukemmin mukaan imperialismiin määritelmään aseistariisunnan, Neuvostoliiton vahvasti ajaman teeman, avulla. Erityisesti kiinalaiselle, mutta myös kansainväliselle yleisölle Neuvostoliitto esitettiin imperialistina, joka koettaa aseistariisuntaa käyttäen nakertaa kehittyvien maiden suvereniteettia. Tätä kuvaa Kiina välittää myös puheissaan YK:ssa. Tämän linjankorjauksen taustalla on todennäköisesti Kiinan lähentyminen USA:han, joka piti oikeuttaa kotiyhteisön silmissä. Kansainvälisen yleisön kohtaamisen kautta Kiinan puheisiin tulee mukaan myös termi "kolmas maailma", jonka se muodollisesti määrittää itselleen nk. kolmen maailman teorian kautta. Tämä teoria on käytännössä kuitenkin vain uusi esitys Kiinan vanhalle ajatukselle maailmasta, joka koostuu sortajista ja sorretuista, eikä se tuo sisällöllisesti mitään uutta Kiinan retoriikkaan. Se tekee siitä vain lähestyttävämpää ulkopuolisille.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords Kiina - ulkopolitiikka - muutos retoriikka - kansainväliset suhteet Yhdistyneet kansakunnat - YK kylmä sota			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			